



Laidiens: **14.08.2015., Nr. 158**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2015/158.6**

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvie noteikumi Nr. 132

Rīgā 2015. gada 12. augustā

(Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padomes
sēdes protokols Nr. 28 6. p.)

Apdrošinātāju un pārapdrošinātāju iekšējo modeļu normatīvie noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Apdrošināšanas un
pārapdrošināšanas likuma 128. pantu*

I. Darbības joma un definīcijas

1. "Apdrošinātāju un pārapdrošinātāju iekšējo modeļu normatīvie noteikumi" (tālāk tekstā – noteikumi) nosaka prasības attiecībā uz iekšējo modeļu izmantošanas testu, statistiskās kvalitātes standartiem, kalibrēšanas standartiem, darbības peļņas un zaudējumu attiecinājumu uz nozīmīgām darījumdarbības vienībām, apstiprināšanas (validācijas) standartiem un dokumentēšanas standartiem. Šo noteikumu prasības ir piemērojamas arī tādiem datiem un modeļiem, kas iegūti no trešās personas, kā arī grupu iekšējiem modeļiem.
2. Noteikumi ir saistoši apdrošināšanas sabiedrībām un nedalībvalstu apdrošinātāju filiālēm (tālāk tekstā – apdrošinātājs), kā arī pārapdrošināšanas sabiedrībām (tālāk tekstā – pārapdrošinātājs).
3. Noteikumos lietotie termini:
 - 3.1. kredītrisks – zaudējumu vai finanšu stāvokļa negatīvu izmaiņu risks, kas rodas vērtspapīru emitentu, darījuma partneru un jebkuru debitoru kredīstāvokļa svārstību rezultātā, kam pakļauts apdrošinātājs vai pārapdrošinātājs un kas izpaužas kā darījuma partneru saistību nepildīšanas risks, likmju starpības risks vai tirgus riska koncentrācijas;
 - 3.2. varbūtības sadalījuma prognoze – matemātiska funkcija, kas noteiktas grupas savstarpēji izslēdzošiem nākotnes notikumiem piešķir realizācijas iespējamību;
 - 3.3. riska mērs (*risk measure*) – matemātiska funkcija, kas dotajai riska ekspozīcijas varbūtības sadalījuma prognozei piešķir tādu vērtību naudas izteiksmē, kas pieaug monotoni reizē ar riska apmēru;
 - 3.4. pārējo terminu lietojums atbilst Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (tālāk tekstā – Komisija) 2015. gada 12. augusta normatīvajos noteikumos Nr. 130 "Apdrošinātāju un pārapdrošinātāju maksātspējas kapitāla prasības un pašu kapitāla aprēķināšanas normatīvie noteikumi" lietotajiem terminiem.

II. Iekšējā modeļa izmantošanas tests (use test)

4. Apdrošinātājs vai pārapdrošinātājs nodrošina, ka iekšējais modelis tiek plaši izmantots un tam ir būtiska nozīme pārvaldības sistēmā atbilstoši Eiropas Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/35 (2014. gada 10. oktobris), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II), (tālāk tekstā – ES regula Nr. 2015/35) nosacījumiem, īpaši:

4.1. risku pārvaldības sistēmā un lēmumu pieņemšanas procesos;

4.2. maksātspējas kapitāla novērtēšanā un izvietojumā atbilstoši risku klasifikācijai, kā arī risku un maksātspējas pašu novērtējumā.

5. Maksātspējas kapitāla prasības aprēķināšanas biežums, izmantojot iekšējo modeli, atbilst biežumam, kādā apdrošinātājs vai pārapdrošinātājs izmanto iekšējo modeli citām šo noteikumu 4. punktā minētajām vajadzībām.

6. Apdrošinātāja vai pārapdrošinātāja valde ir atbildīga par iekšējā modeļa uzbūves un darbības pastāvīgu atbilstību prasībām un par to, ka iekšējais modelis atbilstīgi atspoguļo attiecīgā apdrošinātāja vai pārapdrošinātāja riska profilu.

III. Statistiskās kvalitātes standarti

7. Iekšējais modelis un īpaši tā pamatā esošās varbūtības sadalījuma prognozes aprēķins atbilst šo noteikumu 8.–15. punktā noteiktajiem kritērijiem un ES regulas Nr. 2015/35 prasībām.

8. Apdrošinātājs vai pārapdrošinātājs pamato pieņēmumus, uz kuriem balstās tā iekšējais modelis. Metodes, ko izmanto, lai aprēķinātu varbūtības sadalījuma prognozi, pamatojas uz:

8.1. piemērotām, pielietojamām un atbilstīgām aktuāra un statistikas metodēm un atbilst metodēm, ko izmanto, lai aprēķinātu tehniskās rezerves;

8.2. aktuālu un ticamu informāciju un reālistiskiem pieņēmumiem.

9. Iekšējā modeļa aprēķināšanai izmantotie dati ir precīzi, pilnīgi un atbilstīgi. Apdrošinātājs vai pārapdrošinātājs atjaunina datu kopumu, kas izmantots varbūtības sadalījuma prognozes aprēķināšanai, vismaz reizi gadā.

10. Neraugoties uz izvēlēto aprēķina metodi, iekšējā modeļa spēja novērtēt risku ir pietiekama, lai nodrošinātu, ka to plaši izmanto un ka tam ir būtiska nozīme apdrošinātāja vai pārapdrošinātāja pārvaldības sistēmā, īpaši riska pārvaldības sistēmā, lēmumu pieņemšanas procesos un kapitāla izvietojumā atbilstoši risku klasifikācijai. Iekšējais modelis aptver vismaz nedzīvības apdrošināšanas parakstīšanas risku, dzīvības apdrošināšanas parakstīšanas risku, veselības apdrošināšanas parakstīšanas risku, tirgus risku, kredītrisku un operacionālo risku, kā arī visus citus būtiskos riskus, kam pakļauts apdrošinātājs vai pārapdrošinātājs.

11. Apdrošinātājs vai pārapdrošinātājs iekšējā modelī var ņemt vērā diversifikācijas ietekmi riska moduļa ietvaros vai starp riska moduļiem, ja diversifikācijas ietekmes noteikšanas metodes ir atbilstīgas.

12. Apdrošinātājs vai pārapdrošinātājs iekšējā modelī var pilnībā ņemt vērā riska mazināšanas metožu ietekmi, ja kredītrisks un citi riski, kas rodas, izmantojot riska mazināšanas metodes, ir attiecīgi atspoguļoti iekšējā modelī.

13. Apdrošinātājs vai pārapdrošinātājs iekšējā modelī aprēķina riskus, kas saistīti ar noslēgtajos līgumos ietvertajām finanšu garantijām un līgumiskajām iespējām, ja to ietekme ir būtiska. Iekšējā modelī novērtē riskus,